

אנאנדה

מונגוליה

שתי יורטות של בעלי עדרים עמדו זו לצד זו. אחת היית של רועה עני, שניה של עשיר. לבנו של הרועה העני קראו אנאנדה, לזה של העשיר – בומבה. כשאנאנדה היה בן עשר אמר לו אבא: "לך העירה, תיכנס לשרותו של בן אדם עשיר. ביום תשרת את בעל הבית, בלילה למד לקרוא ולכתוב. אסונות מפחדים מאדם היודע קרוא וכתוב, הם עוקפים אותו. לפני שאנאנדה עזב את היורטה של אבא הוא הלך לבומבה, בנו של השכן, והציע

גם לו ללכת וביחד ללמוד כתיבה. בומבה הניף את ידו, הסתובב ואמר: "המזל לא בלימודים אלא בעושר. לאבא שלי אלף כבשים. לשם מה לי ללמוד? חיי טובים גם כך. אוכל כמה שארצה!" אנאנדה יצא העירה ומצא עבודה אצל פקיד העירייה. ביום הוא שירת את בעל הבית ובלילה, כשכולם ישנו, למד לקרוא ולכתוב. עברו שנתיים ואנאנדה ידע לקרוא מהר ולכתוב יפה. הוא חזר לאבא ואמר: "עשיתי כפי שאמרת לי. למדתי לקרוא ואני יכול לכתוב." אבא שיבח אותו אך לפני שנשכבו לישון אמר:

"מחר שוב תלך העירה. אני רוצה שתלמד לנגן בחליל. מוסיקאי טוב חשוב יותר מקוסם - הוא יכול לגרום לאיש רע לחייך ולהפוך לב אכזר ללב טוב." אנאנדה לא רצה לעזוב את היורטה של אבא, אך לא יכול שלא להישמע לעצת הזקן. הוא הלך שוב לבומבה והציע לא ללכת ביחד. "לשם מה לי לנגן?" ענה לו בומבה בכעס "אני יכול לשכור עשרה מנגנים, לאבא יש לכך די כסף וזהב!" אנאנדה חזר העירה ונשכר שוב אצל הפקיד. כשהשמש שקעה והפקיד הלך לישון אנאנדה הלך לקצה השני של

העיר. שם גר מוסיקאי זקן שידע לנגן יפה בחליל, אבל לקרוא ולכתוב לא ידע. הוא אמר לאנאנדה: "תלמד אותי לקרוא ואני אלמד אתך לנגן בחליל." שש מאות פעמים מצאו חצות הלילה את אנאנדה אצל המוסיקאי. לא גשם, לא קור ולא סערה - שום דבר לא יכול היה לעצור אותו. והגיע זמן שהזקן אמר לאנאנדה: "עכשיו, כשאתה מנגן טוב יותר ממני, תוכל לחזור לאבא. תודה לך שלימדת אותי לקרוא." אנאנדה חזר הביתה. אבא שמע את הנגינה שלו, שיבח אותה ולפני שנשכבו

לישון אמר:

"מחר לך העירה. אני רוצה שתלמד
לשחק בשחמט."

שוב עזב אנאנדה את ערבת המולדת.
כשבומבה שמע על כך התחיל לצחוק:
"אבא של אנאנדה לא אוהב בנו. כל פעם
מגרש אותנו מהיורטה!"

שש מאות ימים למד אנאנדה לשחק
שחמט. למד לשחק כל כך טוב שאף
אחד לא יכול היה לנצח אותו.

מאושר ושמח חזר אנאנדה הביתה. אך
כאן הכתה לו צרה גדולה. בזמן שהוא
למד בעיר אבא שלו חלה ונפטר ועל
היורטה שלהם והעדר השתלטו שודדים.
כשהשודדים ראו את אנאנדה אמרו:

"מחר בשחר נלך לגנוב סוסים. אתה
תעזור לנו. אם לא תבוא אתנו נכרות את
ראשך.

בשחר יצאו השודדים ולקחו את אנאנדה
אתם. והוא ראה כי בומבה נסחף
מאחוריהם. גם אותו לקחו השודדים. הם
נסעו ונסעו וההפסקה הראשונה עשו ליד
אגם. אנאנדה הביט היטב על פניהם של
השודדים. הם נראו כה אכזריים
שהבהילו אותו. אך אז נזכר בדבריו של
אבא:

"מוסיקאי טוב הוא חזק יותר מקוסם.
יכול לרכך לבבות אכזריים."
ואז חתך אנאנדה בסתר קנה סוף, עשה
ממנו חלילית והתחיל לנגן שיר עצוב.

אנאנדה ניגן שוב. ניגן עד שהשמש
נעמדה מעל הראש. ואז ראש השודדים
אמר:
"כפרס על הנגינה אנו נשחרר אתך. בקש
מאתנו מה שתרצה."
אנאנדה הצביע על בומבה:
"תשחררו גם אותו ותנו לנו סוסים
טובים."
אבל השודדים שאלו קודם את בומבה:
"ומה אתה יודע לעשות?"
"אינני יודע דבר" ענה בומבה.
והשודדים שמחו:
"מי שאינו יודע לעשות דבר, בטוח שיגדל
לגנב טוב. לא נשחרר אתך. תישאר
אתנו."

יפה ניגן אנאנדה, כל כך יפה שהשודדים
שכחו אפילו לאן ולשם מה הם בדרך. הם
הקשיבו לנגינה העצובה והפנים שלהם
נעשו כולם טובים ולבביים. כשאנאנדה

גמר לנגן השודדים קראו:
"תמשיך לנגן! נגן כמה שרק תוכל!
מעולם לא שמענו מוסיקה יפה כזו!"

אנאנדה עלה על הסוס ורכב עד ליישוב גדול. הוא לא ידע מה לעשות הלאה, לא היו לו כספים ולא אוכל.

ובישוב הזה עמדה יורטה לבנה וגדולה ובה מחסן מזון שאפילו למאה אנשים היה מספיק. היורטה הייתה שייכת לבעל

בית עשיר. בכל הישוב רק הוא ידע לכתוב. מי שעבד אצלו במשך שבוע היה מקבל פתקה. עם פתקה כזו ניתן היה לקבל קצת בשר, שומן, מלח ותה לבנים.

אנאנדה שמע על כך והוא כתב מאה פתקאות כאלה וחילק אותן בין הפועלים.

האנשים הלכו עם הפתקאות ליורטה הלבנה ולקחו מזון. באותו יום האנשים העניים אכלו בפעם הראשונה שובע.

אבל אז באו אנשים הטובים לאנאנדה ואמרו לו:
"תודה לך שהאכלת אוצתנו. אבל עכשיו מוטב שתברח מכאן, אחרת בעל הבית יתפוס אתך ויצווה לקשור אתך לזנבות סוסים.

אנאנדה שמע בעצתם של האנשים הטובים. הוא עבר לחאנות שנייה, ושם ראה שכולם הולכים עצובים, בלי לחייך ובלי לצחוק.

הוא שאל מה קרה, מדוע כולם מודאגים. אמרו לו:

"החאן שלנו אוהב לשחק שחמט. מדי יום חיילי החאן תופסים מישהו ברחוב ומביאים אותו אל החאן, כדי שישחק אתו

בשחמט. מי שמפסיד, החאן כורת את ראשו."
שאל אנאנדה:
"ואם החאן מפסיד, אז מה?"
"דבר כזה עוד לא קרה" אומרים לו התושבים "החאן שלנו משחק שחמט יותר טוב מכל."
אנאנדה ניגש ליורטה של החאן ורואה: לא רחוק מהיורטה יושב אדם ובוכה מרות. אנאנדה הסתכל היטב וראה שזה שכנו וחברו בומבה.
"למה אתה בוכה?" שאל אנאנדה.
"האלים כועסים עלי!" ילל בומבה.
הצלחתי איכשהו להשתחרר מהשודדים ועכשיו תפסו אותי חיילי החאן ואומרים

לי לשחק עם השאח בשחמט!"
"זה עסק ביש!" אומר אנאנדה "תישאר בלי ראש!"
שוב ילל בומבה וביקש:
"תלמד אותי לשחק שחמט. אולי אצליח לנצח את החאן."
ענה לו אנאנדה:
"כנראה שכחת מה שאומרים: 'לברוח מהטוב קל, אבל ללמוד את הטוב קשה!'"
באותו זמן החאן יצא וציווה להעמיד שולחן שחמט לפני היורטה. הוא התחיל לשחק עם בומבה. בומבה עשה מהלך גרוע אחד, אחר כך עוד מהלך גרוע ועם המהלך השלישי הפסיד במשחק.

החאן שלף את חרבו והניף אותו כדי
לכרות לבומבה את הראש. אך אז
אנאנדה יצא קדימה ואמר לחאן:
"תשהה קצת את העונש. שחק אתי. אם
אפסיד תוכל לכרות את שני ראשינו
ביחד."
"טוב" צחק החאן האכזר "כנראה נמאס
לך ללכת עם הראש על הכתפיים! שב,
נתחיל לשחק!"
אנאנדה ישב ושאל את החאן:
"אם אפסיד תכרות את ראשי, אבל אם
אתה תפסיד, מה אז יהיה?"
החאן צחק שוב:
"עוד לא הפסדתי מול אף אחד ובמשחק
עם נער כזה בוודאי לא אפסיד! אם אתה

תנצח, אני מבטיח למלא את כל משאלה שלך."

הם התחילו לשחק. סביב נאסף קהל עצום, הולכי רגל ורוכבים, כך שלא ניתן היה לעבור ביניהם.

אבל לא עברה שעה ואנאנדה ניצח את החאן. החאן קפץ

מהשטיח מרוגז וכועס, אך לא יכול היה לעשות דבר - מול הקהל הגדול הבטיח בעצמו למלא את המשאלה אם יפסיד.

"יש לי רק משאלה אחת" אמר אנאנדה "והיא שבחאנות שלך לא יענישו יותר במיתה."

הקהל שמע והתחיל לצעוק ולשמוח: "משאלה צודקת! צודקת!"

החאן ראה שלא יוכל לעשות דבר ומול הקהל נתן הוראה:

"מעכשיו בחאנות שלי אסור להעניש אנשים במיתה!"

בומבה קפץ אל אנאנדה והתחיל לחבק אותו, קרא:

"היה לך מזל שניצחת את החאן." ואנאנדה ענה לו:

שלוש פעמים היה לי מזל! פעם, כי שמעתי בקולו של אבא שלי, שנית כי בימי ילדותי למדתי לעבוד, ושלישית כי המעשים שלי עושים הגונים מרעים וטובי לב מאכזריים."